

og til Regjeringen at omordne det saaledes, at Hensynet til Statskassens Dækning mod Tab ogsaa skeer Fyldest, og saa er Friheden det, som man skal søge at eftertrage. Naar man derimod er paa Vej til at gaae den modsatte Bane, da maa man naturligvis stemme derimod; thi det er Noget, man maa komme til at gjøre om igjen om nogle faa Aar, naar Freden er kommen. Hvorfor man altsaa for en kort Tid skulde gjøre et saa stort Indgreb i Frihedsrettigheder, at beskaffe en saadan Gjenstand, som aldrig har været beskaffet før i disse Egn, det kan jeg ikke indse, thi det kan hverken lede til at efterkomme Folkets Ønsker og Stemning, heller ikke til at skaffe Statskassen den allermindste høiere Indtægt; thi, skal man give disse Øboere det Samme igjen under Navn af Erstatning, som man tager i Beskatning, da er det jo Ingenting — det er kun at gjøre dem til Umyndige og at lege med dem ligesom med Børn, det var ligesom at sige til dem: „Vi tage dette fra Eder, men saa skulle I faae ny Trøie og Buxer til Paasse (Katter), naar I nu blot ville lade Eder nøie“. Saaledes behandler man her i mine Dine Bornholm og Læsboerne.

Indenrigsministeren: Den ærede Taler, som nu satte sig, var enig med den Forskilling, som ligger til Grund for Regjeringens Forslag, at det er ønskeligt at indskrænke Forbruget af Brændeviin. Han meente derimod, at dette er Noget, der langt lettere vilde opnaaes, deels ved Indbyggernes egne frivillige Anstrengelser, deels ved den af ham antydede Plan, som skulde gaae ud paa at indføre en Brændeviinsafgift af Brændeviinshandelen istedetfor en Brændeviinsafgift af Brændeviinsproductionen; men jeg tillader mig at troe, at man i begge Tilfælde kommer til at beskaffe Brændeviinsforbruget, og at hans Forslag altsaa væsentligt gaaer ud paa det Samme, at Brændevinen beskattes. Forsaavidt der nu kan være Spørgsmaal, om det med Grund kan antages, at en Brændeviinsstat virker gavnligt, om det kan antages, at Brændeviinsforbruget aftager efterhaanden, som Prisen paa Brændevinen stiger, da troer jeg ikke, at Nogen kan nægte det; det er en meget smuk Ting med frivillige Foreninger mod Brændeviinsbrug, men jeg troer, det har vilst

sig i de allerflest Lande — det har idetmindste vilst sig flere Steder —, at de ikke i Langden holde sig, og navnlig har det paa et Sted, hvor Forholdene vare mig meget nøie bekendte, og hvor der var oprettet saadanne Foreninger, som syntes at have temmelig stor Fremgang, vilst sig, at denne Fremgang fandt Sted i de Aar, da Brændevinen af andre Grunde var dyr, da nemlig Kornbarerne vare stegne; i de Aar aflod man i en meget betydelig Grad at drikke Brændeviin, og istedet derfor drak man god Kaffe, Noget, hvormed man i mange Forhold meget godt kan erstatte Brændeviin, men, saasnart Priserne paa Kornet, og dermed ogsaa Priserne paa Brændeviin faldt, tiltog Forbruget næsten i det samme Omfang, og den Aftagelse, hvormed man havde smigret sig, viste sig at være aldeles illusorisk. Ogsaa i Norge er man kommen til noget lignende Resultater; trods alle de velsindede Bestræbelser, der have været, for at indskrænke Forbruget af Brændeviin ved frivillige Foreninger, er man dog der senere gaaet over til et System, der meget ligner det, som den ærede Taler omtalte, nemlig at beskaffe Handelen og Salget af Brændeviin, men tillige i Forbindelse dermed aldeles at forbyde Productionen af Brændeviin, hvilket er en endnu stærkere Indskrænkning end den, der ligger i, blot at beskaffe Productionen. Jeg troer derfor ikke, at der kan være nogen som helst Tvivl om, at en Beskatning af Brændeviin har gavnlige Virkninger, og at den bidrager til at indskrænke Forbruget, og jeg troer, at, seer man hen til det Sted, hvorom der her er Tale, nemlig til Bornholm, da ville ogsaa de Erfaringer, man har derfra, antyde det Samme, thi den Novereensstemmelse, der er i Døggivelsen af Forbruget, at det har været mindre i de Aar, da Kornet var dyrt, end tidligere, viser at, naar Brændevinen bliver dyr, bliver Forbruget mindre, Noget, som det har tilfælles med andre Forbrugsgegenstande. Ønsker man altsaa, at Forbruget af Brændeviin skal aflage, saa skal man ønske, at den bliver noget dyr, og det bliver den, naar den belægges med en Stat. Naar nu Regjeringen selv erkender en Brændeviinsstat for rigtig og ønskelig, naturligvis ikke for noget ubetinget Gode, men dog for en af de Skatter, som man, naar der er Nødvend-